

UNGDOMSBEDRIFT PÅ BYGG OG ANLEGGSTEKNIKK VG1

SAMMENDRAG

Dette er en kort beskrivelse av hvordan jeg som yrkesfaglærer på Kragerø videregående skole har jobbet med Ungdomsbedrift på VG1 Bygg- og anleggsteknikk. Jeg bruker mitt arbeid med Ungdomsbedrift i skoleåret 2015/16 som eksempel, hvor elevene valgte å jobbe med betongprodukter.

Henning Svartrud Kristensen
Bygg- og anleggsteknikk

Innhold

Innledning.....	2
Organisering og planlegging av Ungdomsbedrift.....	3
Fra UB til kompetansemål i fagplanen	4
Ungdomsbedrift skoleåret 2015/2016.....	5
Elevenes læring: yrkeskompetanse og entreprenørskapskompetanse	6
Lærers rolle i Ungdomsbedrift	7
Tips: hvordan organisere og planlegge UB på Bygg- og anleggsteknikk	7

Innledning

I skoleåret 2015/2016 ønsket jeg å prøve Ungdomsbedrift på VG1 Bygg- og anleggsteknikk ved Kragerø videregående skole. Jeg vil med dette gi en beskrivelse av hvordan jeg valgte å jobbe med Ungdomsbedrift (UB).

Jeg hadde litt erfaring med UB fra før, så jeg hadde noen tanker om hvordan jeg skulle jobbe med dette. Likevel stod jeg ovenfor noen utfordringer med tanke på tid og hva elevene konkret skulle gjøre.

På Kragerø vgs. organiseres VG1 Bygg- og anleggsteknikk slik at elevene gjennom skoleåret jobber med utvalgte fagområder, tømmerfaget, murerfaget og betongfaget, og avslutter skoleåret med prosjekt til fordypning hvor elevene er utplassert i lokale bedrifter. Ikke alle elever er klare for utplassering. I skoleåret 2015/2016 ønsket jeg at elevene som ikke ønsket eller fikk muligheten til utplassering, skulle få en like meningsfylt og interessant hverdag gjennom Ungdomsbedrift.

Via Ungt Entreprenørskap sine nettsider for Ungdomsbedrift («UB-løypa») jobbet jeg meg frem til en plan på hvordan UB kunne gjennomføres på VG1 Bygg- og anleggsteknikk. Jeg valgte å komprimere dette løpet ned til mer konkrete arbeidsoppgaver, drift og rollefordeling i bedriften. Jeg fikk meget god hjelp fra Ungt Entreprenørskap Telemark.

Organisering og planlegging av Ungdomsbedrift

Jeg valgte et mer komprimert løp enn det som er beskrevet i UB-løypa. Dette fordi jeg ikke hadde så god tid, kun 9 uker. Jeg satte av 1 uke til oppstart av bedriften, 7 uker til drift og 1 uke til avvikling

Jeg valgte å fokusere på organisering innad i ungdomsbedriften og ansvarsfordeling med ulike roller som daglig leder, personalansvarlig, økonomiansvarlig og produksjonsansvarlig. Idéfasen med utvikling av ideer valgte jeg i stor grad å hjelpe elevene med.

Mitt fokus var at elevene skulle synes dette var interessant og givende, samt at det var en potensiell økonomisk gevinst som kunne tilfalle elevene gjennom arbeidet de gjorde. Elevene i bedriften skulle ha klare retningslinjer og rutiner å forholde seg til, noe elevene selv skulle jobbe ut. Elevene jobbet på verkstedet 2-3 dager per uke.

Oppstart (uke 1):

- Idefase: 5 timer. Jeg hadde forberedt noen ideer som elevene skulle utvikle videre. Dette for å komme raskt i gang.
- Stiftelsesmøte/ ansvarsfordeling: 3 timer.
- Registrering i Brønnøysund: 2 timer.

Drift (uke 2-7):

- Oppstarts/produksjonsmøte: 30 min hver arbeidsdag.
- Produksjon: 5-6 timer per dag (onsdag, torsdag og fredag).
- Salg/markedsføring. 30 min hver arbeidsdag.
- Regnskap: en ukentlig oppsummering.

Avvikling (uke 9):

Elevene brukte 1 arbeidsdag, og avviklet bedriften i Brønnøysund, oppsummerte og hadde kranselag.

Fra produksjonsfasen

Fra UB til kompetansemål i fagplanen

Ungdomsbedrift på Kragerø videregående skole er forankret i Telemark fylkeskommunes «Strategi for entreprenørskap i videregående opplæring i Telemark» og nedfelt i skolens plandokumenter. Så arbeidet med Ungdomsbedrift på byggfag lar seg lett gjøre.

På VG1 Bygg- og anleggsteknikk jobber vi i stor grad med å introdusere elevene til bygg- og anleggsbransjen gjennom både teori og praktisk arbeid.

Jeg valgte sammen med elevene ut følgende læreplanmål og knyttet dette opp mot Ungdomsbedrift og det produktet elevene jobbet med.

LÆREPLAN VG1 BYGG OG ANLEGGSTEKNIKK

PRODUKSJON

- Velge egnede verktøy og maskiner knyttet til enkle arbeidsoppgaver innenfor bygg- og anleggsteknikk.
- Velge, bruke og bearbeide materialer som benyttes i enkle konstruksjoner innenfor bygg- og anleggsteknikk.
- Bruke verktøy og utstyr på en riktig måte ifølge regelverk og normer.
- Beskrive egenskapene og bruksområdene til materialene som brukes i en arbeidsoppgave og beskrive alternative materialvalg.
- Motta, håndtere og lagre materialer og utstyr på en hensiktsmessig måte og i henhold til regelverk.
- Foreta risikovurderinger og utføre arbeid etter regler for helse, miljø og sikkerhet.
- Finne fram til og følge produktdatablad og HMS-datablad.
- Bruke materialer økonomisk og miljømessig forsvarlig.
- Følge gjeldende rutiner for arbeidsoppgaver.

TEGNING OG BRANSJELÆRE:

- Bruke enkle måleverktøy knyttet til arbeidsoppgaver innen bygg- og anleggsteknikk.
- Lese, forstå og følge enkle tegninger som skal brukes i produksjon og vedlikeholdsoppgaver innen bygg- og anleggsteknikk.
- Lese og anvende beskrivelser som er relevante for utføring av eget arbeid.
- Tegne enkle skisser knyttet til egne arbeidsoppgaver.
- Tegne enkel plan, detaljer og snittegninger i målestokk.
- Utarbeide tegninger, kalkulasjon, beregninger og dokumentasjonsarbeid knyttet til eget arbeid ved hjelp av digitale verktøy.
- Planlegge helse-, miljø- og sikkerhetstiltak for arbeidsoppgaver som skal utføres.

Ungdomsbedrift skoleåret 2015/2016

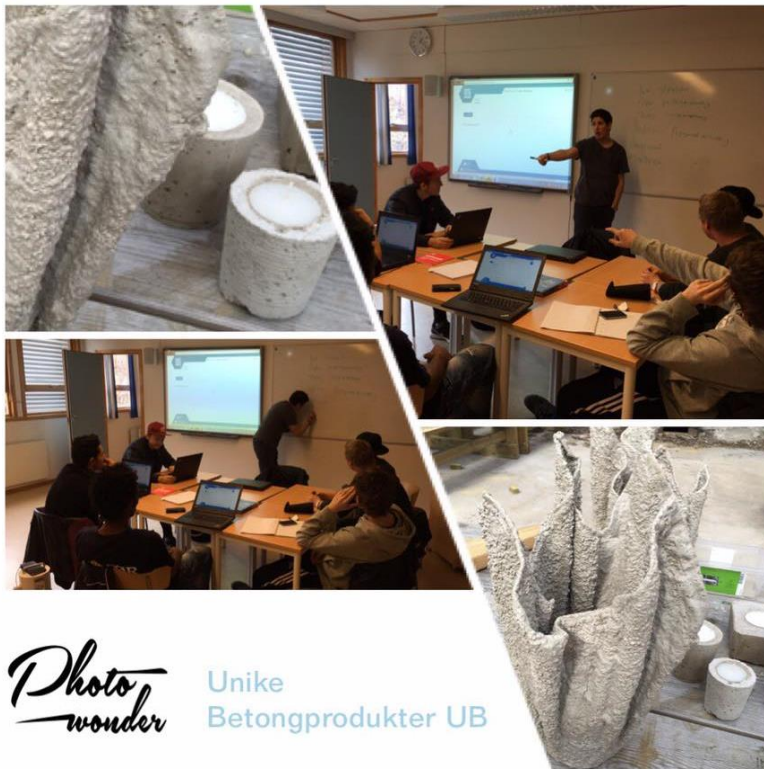
Mitt mål med Ungdomsbedrift på Bygg og anleggsteknikk var at elevene med sine tilegnede kunnskaper om diverse produkter og sine ferdigheter, skulle utvide horisonten sin og jobbe med noe som var relevant og motiverende. Jeg ønsket at de aktuelle elevene skulle kunne se muligheter og lære litt om hvordan en bedrift fungerer og føle på ansvaret som dette medfølger.

Av erfaring så syns jeg at elevmedvirkning er en viktig faktor i starten på slike prosjekter. Jeg la fram forslaget om å starte ungdomsbedrift, utvikle et produkt og drive salg, for elevene. Kravene jeg stilte var at ungdomsbedriftens produkt skulle knyttes til byggfag, og da i materialvalg og at produktet skulle lages på skolen i verkstedet. Elevene syntes det var en god idé og brukte internett og kom frem til interiørprodukter av betong som de ønsket å produsere og selge. Dermed var ungdomsbedriften Unike Betongprodukter UB skapt!

Elevene bestemte seg for å lage betongvaser og telysholdere i betong. Betongvasene er gamle håndklær som er dyppet i betongblanding. Telysholderne er laget av støpte lykter som telys passer i.

Elevene gjorde en markedsundersøkelse lokalt på skolen og fant fort ut av at interessen for produktene var der. Og dermed var bedriften i gang. Markedet de rettet seg inn mot var privatmarkedet og lokale utsalgssteder som interiørbutikker og blomsterutsalg. Mye tid gikk med til produktutvikling hvor elevene brukte lokale samarbeidspartnere til utvikling av produktene. I løpet av de tre første ukene hadde bedriften over 100 bestillinger.

Som veileder hadde jeg stort fokus på drift og daglige rutiner for alle ansvarsrollene som elevene hadde innad i bedriften.

*Photo
wonder*

Unike
Betongprodukter UB

Unike Betongprodukter UB

Elevenes læring: yrkeskompetanse og entreprenørskapskompetanse

Min erfaring med programmet Ungdomsbedrift, er at elevene får et innblikk i hvordan en ungdomsbedrift fungerer. Dette kan knyttes tett opp til hvordan hverdagen til virkelige bedrifter innen bygg- og anleggssektoren ser ut.

Som yrkesfaglærer er det motiverende å se at Ungdomsbedrift går direkte inn mot grunnleggende ferdigheter i bygg- og anleggsfag.

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene, og bidrar til utvikling av, og er en del av fagkompetansen. I Bygg- og anleggsteknikk forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig i bygg- og anleggsteknikk innebærer å kommunisere med kunder, kolleger, leverandører og andre samarbeidspartnere, og å dokumentere arbeidsprosesser, produkter og tjenester som leveres. Å uttrykke seg muntlig og skriftlig innebærer også diskusjon og dokumentasjon knyttet til egen læring.

Å kunne lese i bygg- og anleggsteknikk innebærer å forstå aktuell faglitteratur på norsk, engelsk og andre aktuelle språk. Det er også sentralt å slå opp i og lese lover, forskrifter, spesifikasjoner, produktbeskrivelser, arbeidsbeskrivelser, aviser og tidsskrifter knyttet til bygg- og anleggsteknikk.

Å kunne regne i bygg- og anleggsteknikk innebærer å beregne tid, pris, vekt, volum, mengde, størrelser og masser. I tillegg er målestokk, måltaking og beregning av vinkler knyttet til konstruksjoner sentralt.

Å kunne bruke digitale verktøy i bygg- og anleggsteknikk innebærer å ta det i bruk innenfor planlegging, produksjon, dokumentasjon og kommunikasjon. Anvendelse av digitale verktøy omfatter bruk av digitale måleverktøy, beregninger, tegning, billedbehandling og føring av sjekklister knyttet til kvalitetssikring.

Hvis man ønsker å jobbe med Ungdomsbedrift på VG 1 Bygg- og anleggsteknikk så mener jeg det er relevant å ha fokus på de grunnleggende ferdighetene og knytte disse opp mot den aktuelle bedriften.

Elevenes yrkeskompetanse med ungdomsbedrift øker i stor grad med tanke på materialvalg fordi elevene må gjøre markedsundersøkelser og dermed tilegne seg mer kunnskap om materialene de jobber med. Gjennom fokus på yrkeskompetanse og fokus på grunnleggende ferdigheter valgte jeg å legge dette til grunn for vurdering, i stedet for kompetansemål fra fagplanen. Dette gjorde det enklere å gjøre individuelle vurderinger samt vurdering iht. rollene elevene hadde i ungdomsbedriften.

Lærers rolle i Ungdomsbedrift

Som yrkesfaglærer for en ungdomsbedrift, er jeg mer en veileder og motivator, enn en kunnskapsformidler. Dette fordi elevene gjennom ungdomsbedriften får et større eierskap til eget arbeid og dermed også tar ansvar for egen læring. Gjennom å ha ansvar for egen læring vil elevene tilegne seg mer kunnskap om produktet de velger å jobbe med, samt det å være en entreprenør. Jeg har stor tro på at når elevene jobber med byggfagsrelaterte produkter kan dette knyttes tettere til egen læring og dermed bli mer relevant for elevene senere i yrkeslivet.

Veilederrollen blir i stor grad å jobbe tett på de ulike rollene innad i bedriften. Jeg brukte mye tid på å tilby god veiledning til daglig leder, produksjonsansvarlig, markedsansvarlig og økonomiansvarlig. Dette gjorde jeg i samtaler med elevene ukentlig hvor vi oppsummerte hva elevene gjorde i sine ulike roller.

Tips: hvordan organisere og planlegge UB på Bygg- og anleggsteknikk

Mine beste tips for å drive Ungdomsbedrift på VG1 Bygg- og anleggsteknikk er:

- Planlegg et litt kortere løp på vg1.
- Velg ut fokusområder som drift, produksjon og økonomi.
- Legg noen retningslinjer på hva elevene skal jobbe med (f.eks. materialer).
- Ha fokus på drift av et firma.
- Bruk en mentor.
- Vær behjelpelig med ideer.
- Ha fokus på gode rutiner og internt samarbeid.
- Bruk samarbeidspartnere.
- Bruk Ungt Entreprenørskap lokalt for bistand og støtte.